

Nr 218.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om särskilt anstånd med inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering; given Drottningholms slott den 11 november 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om särskilt anstånd med inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås att liknande anståndsregler, som gällt beträffande kvarstående skatt på grund av 1948 års taxering, skola gälla med avseende å kvarstående skatt på grund av taxeringen innevarande år. Sålunda föreslås att den kvarstående skatt, som förfaller till betalning under uppbörds-terminen i mars 1950, i stället skall få gäldas under terminen i maj 1950. Vidare föreslås att den kvarstående skatt, som förfaller till betalning under majterminen, i stället skall få erläggas under uppbördsterminen i september 1950. I enlighet härmed föreslås därjämte att, om skattskyldig har att vidkännas löneavdrag, det skattebelopp som förfaller till betalning under majterminen skall fördelas å utbetalningstillfällena under januari—april månader samt att det skattebelopp, som förfaller till betalning under terminen i september, uppdelas på utbetalningstillfällena under maj—augusti månader.

Förslag

till

förordning om särskilt anstånd med inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering.

Härigenom förordnas, med ändring av vad i motsvarande hänseenden är i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896) stadgat, att beträffande kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering följande bestämmelser skola gälla.

1 §.

På grund av 1949 års taxering påförd kvarstående skatt, som enligt uppbördsförordningen förfaller till betalning under uppbördsterminen i mars 1950, skall i stället inbetalas under uppbördsterminen i maj sistnämnda år och sådan kvarstående skatt, som enligt nämnda förordning förfaller till betalning under uppbördsterminen i maj 1950, skall i stället inbetalas under uppbördsterminen i september samma år.

Utän hinder av vad nyss är stadgat må dock skattskyldig, för vilken löneavdrag icke skall ske, inbetala skatten å eljest stadgad tid.

2 §.

Löneavdrag för gäldande av kvarstående skatt, varom i 1 § förmåles, skall verkställas, såvitt angår skatt som skall inbetalas under uppbördsterminen i maj 1950, under tiden från och med januari till och med april samma år samt, såvitt angår skatt som skall inbetalas under uppbördsterminen i september 1950, under tiden från och med maj till och med augusti samma år.

3 §.

Anteckning om inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering skall verkställas å uppbördskort samt restlängd över ogulden sådan skatt upprättas efter utgången av uppbördsterminerna i maj och september 1950.

4 §.

Kungl. Maj:t äger, där så prövas oundgängligen erforderligt, beträffande viss grupp eller vissa grupper av skattskyldiga föreskriva avvikelser från vad i denna förordning är stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1950.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 11
november 1949.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON,
VOUGT, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler fråga om *särskilt anstånd med inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering* samt anför därvid följande.

Enligt 36 § uppbördsförordningen skall annan kvarstående skatt än fastighetsskatt, skogsvårdsavgifter och vissa annuiteter förfalla till betalning, om skattens belopp uppgår till högst tjugu kronor, under uppbördsterminen i mars månad året näst efter taxeringsåret samt, om skattens belopp överstiger tjugu kronor, med lika belopp under vardera av uppbördsterminerna i mars och maj månader förstnämnda år; dock att belopp, som skall förfalla under den senare terminen, skall avrundas till närmast lägre hela antal kronor, därvid återstoden skall förfalla under den förra terminen.

Genom förordningen den 17 december 1948, nr 761, meddelades vissa särskilda bestämmelser med avseende å den kvarstående skatten på grund av 1948 års taxering. Sålunda stadgades att den kvarstående skatt, som förfölle till betalning under uppbördsterminen i mars 1949, i stället finge gäldas under terminen i maj 1949 och att den kvarstående skatt, som förfölle till betalning under majterminen, i stället skulle få erläggas under uppbördsterminen i september 1949. I enlighet därmed skulle, om skattskyldig hade att vidkännas löneavdrag för gäldande av kvarstående skatt, det skattebelopp, som förfölle till betalning under majterminen, fördelas på utbetalningstillfällena under januari—april månader och det skattebelopp, som förfölle till betalning under terminen i september, uppdelas på utbetalningstillfällena under maj—augusti månader.

Förslag till sistnämnda bestämmelser förelades 1948 års riksdag (höst-sessionen) i proposition nr 319. Såsom framgår av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet, hade länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Kalmar, Kristanstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Jämtlands, Västernorrlands samt Norrbottens län inkommit med vissa från de lokala skattemyndigheterna infordrade uppgifter beträffande slutlig och kvarstående skatt, respektive för mycket erlagd preliminär skatt enligt 1948 års taxering i ett antal kommuner inom respektive län. Av dessa uppgifter framgick, att i de ifrågakvarande kommunerna summan av den kvar-

stående skatten enligt nämnda års taxering betydligt översteg den för mycket erlagda preliminära skatten. Den *kvarstående* skatten utgjorde i procent av den slutliga skatten i genomsnitt för jordbrukare 51 procent (högst 77 och lägst 13 procent), för rörelseidkare 32 procent (högst 89 och lägst 3 procent), för löntagare 15 procent (högst 42 och lägst 2 procent) samt för andra inkomsttagare 27 procent (högst 98 och lägst 3 procent). Den *för mycket erlagda* preliminärskatten utgjorde i procent av den slutliga skatten i genomsnitt för jordbrukare 8 procent (högst 80 och lägst 0,6 procent), för rörelseidkare 7 procent (högst 96 och lägst 0,7 procent), för löntagare 4 procent (högst 60 och lägst 1 procent) samt för andra inkomsttagare 12 procent (högst 203 och lägst 0,1 procent). — Det må anmärkas, att nyssnämnda procentsiffror framkommit genom att summa kvarstående skatt respektive summa för mycket erlagd preliminärskatt satts i relation till summa slutlig skatt för hela gruppen inkomsttagare och alltså icke i relation till summa slutlig skatt för allenast dem inom gruppen, som påförts kvarstående skatt respektive erlagt för hög preliminärskatt.

I skrivelse den 8 november 1949 ha *1949 års uppördssakkunniga* anmält, att de till behandling upptagit spörsmålet, huruvida beträffande kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering behov kunde föreligga av liknande särskilt anstånd med inbetalningen, som gällt beträffande kvarstående skatt på grund av 1948 års taxering. De sakkunniga ha därvid åberopat en vid skrivelsen fogad, av de sakkunniga upprättad promemoria i ämnet.

I promemorian ha de sakkunniga anført, att de hos nyssnämnda tio länsstyrelser hemställt om införskaffande av liknande uppgifter som år 1948 från vissa lokala skattemyndigheter. De sakkunniga hade därvid tillika anhållit om länsstyrelsernas uttalanden, huruvida det vore påkallat att även med avseende å kvarstående skatt enligt 1949 års taxering meddela särskilda bestämmelser om utsträckning av betalningstiden.

Det inkomna siffermaterialet har av de sakkunniga sammanställts och kommenterats i promemorian. Av densamma kan följande inhämtas.

Skillnaden mellan den sammanlagda preliminära skatten (varmed i förevarande sammanhang avses erlagd samt uppdebiterad A-skatt ävensom debiterad B- och C-skatt) och den sammanlagda slutliga skatten inom de undersökta kommunerna motsvarar 14 procent av den slutliga skatten och 16 procent av den preliminära skatten.

Den sammanlagda preliminära skatten i hela riket för år 1948 uppgår enligt riksräkenskapsverkets uppgift till 3 264 milj. kronor. Någon uppgift om den sammanlagda slutliga skatten enligt 1949 års taxering har ännu icke stått att få. Efter nyssnämnda procenttal 16 skulle emellertid det för hela riket sammanlagda skillnadsbeloppet mellan den slutliga och den preliminära skatten kunna approximativt angivas till i runt tal 500 milj. kronor.

De sakkunniga ha till jämförelse omnämnt, att skillnaden mellan den slutliga skatten enligt 1948 års taxering och den preliminära skatten för år

1947 uppgick till 668 milj. kronor, motsvarande 18,5 procent av den slutliga och 23 procent av den preliminära skatten.

I promemorian redovisa de sakkunniga jämväl en närmare undersökning rörande den kvarstående och den överskjutande preliminära skatten enligt 1949 års taxering för de olika inkomsttagaregrupperna inom de undersökta kommunerna. Därav framgår att den *kvarstående* skatten utgör i procent av den slutliga skatten i genomsnitt för jordbrukare 55 procent (högst 100 och lägst 29), för rörelseidkare 43 procent (högst 76 och lägst 27), för löntagare som äro samtaxerade med andre maken 23 procent (högst 51 och lägst 2), för övriga löntagare 17 procent (högst 37 och lägst 10) samt för andra skattskyldiga 52 procent (högst 100 och lägst 21). Genomsnittssiffran för samtliga inkomsttagaregrupper är 27 procent (högst 100 och lägst 2). — Den *för mycket erlagda* preliminärskatten utgör i procent av den slutliga skatten i genomsnitt för jordbrukare 72 procent (högst 527 och lägst 1), för rörelseidkare 50 procent (högst 1 984 och lägst 3), för löntagare som äro samtaxerade med andre maken 15 procent (högst 95 och lägst 4), för övriga löntagare 17 procent (högst 45 och lägst 8) samt för andra skattskyldiga 60 procent (högst 4 139 och lägst 13). Genomsnittssiffran för samtliga inkomsttagaregrupper är även här 27 procent (högst 4 139 och lägst 1).

Det är att märka, att de nämnda procenttalen framkommit genom en jämförelse mellan, å ena sidan, summa kvarstående skatt respektive summa överskjutande preliminärskatt och, å andra sidan, summa slutlig skatt för sådana skattskyldiga, som påförts kvarstående skatt respektive erlagt för hög preliminär skatt. Detta innebär att procenttalen icke äro fullt jämförbara med de procenttal, som finnas angivna i propositionen nr 319 till 1948 års riksdag och som här inledningsvis återgivits. De sakkunniga ha emellertid från det av dem införskaffade materialet framräknat även procenttal, jämförbara med dem i sistnämnda proposition angivna. Resultatet framgår av följande tablå.

1.	Slutlig skatt ¹		Kvarstående skatt	Överskjutande preliminär skatt		
	1948	1949	i % av slutlig skatt (kol. 2 resp. kol. 3)			
			1948	1949	1948	1949
	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Jordbrukare	5 535 331	4 905 912	51	44.5	8	13.5
Rörelseidkare	22 448 157	13 200 885	32	33	7	12
Löntagare	61 959 823	65 532 899	15	14	4	4
Övriga skattskyldiga	6 836 627	7 376 160	27	40	12	13
Summa	96 779 938	91 015 856	22	20.5	6	6

¹ Uppgifterna för 1948 och 1949 äro icke fullt jämförbara beträffande kol. 2 och 3, eftersom de undersökta kommunerna icke helt sammanfalla för de båda åren. De i kol. 4—7 angivna procenttalen torde däremot kunna godtagas som grundval för en jämförelse av uppbořdsutfallet för de båda åren.

Från promemorian kan vidare inhämtas, att antalet skattskyldiga, som ha att erlægga kvarstående skatt, i de undersökta kommunerna uppgår till 70 procent av samtliga skattskyldiga inom samma kommuner. Den kvarstående skatten uppgår i medeltal till 235 kronor för varje skattskyldig, som har att erlægga sådan skatt, medan den genomsnittliga slutliga skatten uppgår till 871 kronor. För skattskyldiga inom de särskilda inkomsttagargrupperna uppgår den kvarstående skatten i medeltal till (inom parentes angives motsvarande medeltal för den slutliga skatten): för jordbrukare 429 kronor (775 kronor), för rörelseidkare 741 kronor (1 706 kronor), för löntagare som samtaxerats med andre maken 185 kronor (819 kronor), för övriga löntagare 136 kronor (798 kronor) och för andra skattskyldiga 433 kronor (831 kronor).

I promemorian har framhållits, att ett närmare studium av det tillgängliga undersökningsmaterialet gåve vid handen, att källskatteuppbörden under år 1948 givit ett bättre resultat än under år 1947 i så måtto, att den sammanlagda kvarstående skatten kunde beräknas ha nedgått avsevärt. Såvitt gällde de enskilda skattedragarna hade den kvarstående skatten i de undersökta kommunerna i genomsnitt ävenledes nedgått i förhållande till den slutliga skatten, under det att förhållandet mellan den överskjutande preliminära skatten och den slutliga skatten vore ungefär oförändrat.

I promemorian anföres därefter följande.

Uppbördssakkunniga hava i annat sammanhang låtit verkställa vissa uppbördsstatistiska undersökningar. Sålunda hava bl. a. några få uppbördsdistrikt (ett taxeringsdistrikt i Solna stad samt en mindre landsortskommun i vardera Malmöhus län och Västmanlands län) varit föremål för en mera ingående bearbetning. Uppdelning har därvid skett mellan skattskyldiga med preliminär A-skatt och skattskyldiga med preliminär B-skatt. Vid dessa undersökningar har man bl. a. kunnat konstatera, att skillnaden mellan preliminär och slutlig skatt är avsevärt större beträffande de skattskyldiga, som påförts preliminär B-skatt, än beträffande skattskyldiga med preliminär A-skatt. Såvitt gäller de skattskyldiga med preliminär A-skatt har det vidare visat sig, att de största kvarstående skatterna, procentuellt sett, återfinnas hos skattskyldiga med biinkomster, skattskyldiga med oregebundna inkomster, särskilt s. k. provisionsförsäljare, samtaxerade skattskyldiga, skattskyldiga, som erhållit befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag på grund av s. k. existensminimum, samt skattskyldiga, som blivit skönstaxerade utan ledning av deklaration eller beträffande vilka felaktigheter vid taxeringen kunnat konstateras. Sistnämnda kategori återfinnes även bland skattskyldiga med överskjutande preliminär skatt. Dessa skattskyldiga utgöras eljest huvudsakligen av personer, som haft arbetsanställning endast under en del av inkomståret, beroende antingen på arbetenas säsongbetonade karaktär eller på att arbetsanställning tillträtts eller frångåtts under året. Nämnda förhållanden hava även tidigare varit kända men blivit ytterligare belysta genom de verkställda undersökningarna.

Promemorian innefattar även en redogörelse för vad länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna anfört i avseende å behovet av den ifrågasatta anständslagstiftningen m. m. Följande må här återgivas.

Av de tio länsstyrelser, från vilka yttranden inhämtats, ha nio förklarar

sig vilja förorda eller i allt fall icke motsätta sig ett särskilt anstånd med inbetalningen av kvarstående skatt enligt 1949 års taxering. Endast länsstyrelsen i Värmlands län har förklarat sig icke kunna tillstyrka bestämmelser av sådan innebörd. Även flertalet lokala skattemyndigheter har uttalat sig för det ifrågasatta anståndet.

Av yttrandena må följande här återgivas.

Länsstyrelsen i Östergötlands län har framhållit, att man vid en bedömning av frågan om utsträckning av tiden för erläggande av den kvarstående skatten givetvis måste konstatera de olägenheter, ett dylikt generellt anstånd skulle medföra, särskilt för arbetsgivarna. Då man emellertid hade grundad anledning antaga, att en dylik förskjutning av uppbördsterminerna i fortsättningen icke skulle behöva komma i fråga, ville länsstyrelsen för sin del icke motsätta sig, att för inbetalning av kvarstående skatt nästkommande år utfärdades bestämmelser motsvarande dem som gällt innevarande år.

Länsstyrelsen i Kalmar län, som icke ansett sig kunna förorda ett *generellt* anstånd, har anfört:

Även om orsaken till den bristande överensstämmelsen mellan preliminär och slutlig skatt i ett flertal fall är att söka hos de skattskyldiga själva, som därigenom erhållit ett icke avsett skatteuppskov, så är dock det nuvarande uppbördssystemet allttjämt behäftat med vissa brister, vilka i sin mån bidragit till uppkomsten av den bristande överensstämmelsen. I de fall, då den kvarstående skatten uppgår till mera betydande belopp, torde i varje fall löntagarna med all sannolikhet komma att beredas svårigheter att gälda skatten under de fastställda uppbördsterminerna. Skulle dessutom en konjunkturförsämring inträda under uppbördsåret, bliva dessa olägenheter än större för den skattskyldige. Beträffande kategorierna jordbrukare och rörelseidkare är länsstyrelsen av den uppfattningen, att då ifrågavarande skattskyldiga i stor utsträckning avsiktligt föranlett, att den preliminära skatten blivit för lågt beräknad, det icke föreligger några skäl till ändring av fastställda uppbördsterminer. Vidare föreligger beträffande nu nämnda skattskyldiga icke samma behov av hänsynstagande till skatteförmågan som beträffande löntagare.

Vidkommande löntagarna, så har ovan framhållits, att orsakerna till den bristande överensstämmelsen delvis äro att hänföra till brister i uppbördssystemet, vilka brister kan förväntas delvis komma att avhjälpas genom den översyn av uppbördssystemet, som nu pågår. Då det icke låter sig göra att från anstånd undantaga sådana löntagare, som avsiktligt underlåtit att medverka till att bästa möjliga överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt kunnat uppnås, synes ett betalningsanstånd för dessa lämpligen icke kunna göras beroende av orsaken till den uppkomna differensen. Med hänsyn till ovan angivna bristande överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt samt det stora antalet skattskyldiga av nu ifrågavarande kategori, som beröres, är länsstyrelsen av den uppfattningen, att behov föreligger av en förlängning av betalningstiden för den kvarstående skatten beträffande nu nämnda skattskyldiga.

Då det emellertid får anses uteslutet, att ytterligare belasta de lokala skattemyndigheterna med det merarbete, som ett ansökningsförfarande jämligt 56 § uppbördsförordningen skulle medföra, får länsstyrelsen föreslå, att det erforderliga anståndet med erläggande av den kvarstående skatten enligt 1949 års taxering gives enahanda former som under år 1949 med den här ovan föreslagna begränsningen.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har i sitt yttrande framhållit, att proportionen mellan den slutliga och den kvarstående skatten visserligen vore avsevärt bättre än föregående år, men att likväl många skattskyldiga otvivelaktigt skulle få svårt att erlægga den kvarstående skatten under den kortare tid, som uppborðsförordningen bestämde. Det funnes därför anledning förmoda att restföringarna skulle bli stora. Härtill komme också, att en stor kvarstående skatt äventyrade möjligheten att uttaga nästa års preliminära skatt.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har anfört följande.

Behovet av att förlänga tiden för inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering i likhet med föregående år från 4 till 8 månader torde icke få anses göra sig gällande med samma styrka nu som föregående år, alldenstund verkningarna av det nya uppborðssystemet under år 1948 vore på ett helt annat sätt kända än under det första preliminärskatteåret (år 1947).

Att för de s. k. B-skattarna, dvs. kategorierna jordbrukare, rörelseidkare och »Övriga skattskyldiga» (bolag, föreningar m. fl.), den kvarstående skatten blivit betydande, har flera orsaker, främst den att den debiterade preliminära skatten för år 1948 enligt gällande föreskrifter debiterats med hänsyn tagen till 1946 års inkomst (1947 års taxering), då inkomsten var lägre än under år 1948. Ehuru skattskyldig, som haft att utgöra preliminär B-skatt, är pliktig att — jämlikt 18 § uppborðsförordningen — utan anmaning avgiva preliminär självdeklaration, då inkomsten under inkomståret kan förväntas komma att uppgå till visst högre belopp än det som legat till grund för debiteringen av den preliminära skatten har — enligt vad länsstyrelsen inhämtat av de lokala skattemyndigheterna — endast i rena undantagsfall hänt, att preliminär deklaration i dylika fall avgivits. Flertalet B-skattare torde därför få anses ha medvetet räknat med att få erlægga en högre kvarstående skatt på grund av underlåtenhet från deras sida att under inkomståret eller dessförinnan göra framställning om jämkning av den debiterade preliminära skatten i höjande riktning. Med nu gällande bestämmelser torde någon förbättring därutinnan näppeligen vara att förvänta (med hänsyn till B-skattarnas intresse av att erhålla tillfällig förstärkning av rörelsekapital, räntevinst o. d.).

Länsstyrelsen har därefter anfört, att vad löntagarna anginge den kvarstående skatten för flertalet skattskyldiga icke torde vara större än att den kunde erläggas genom löneavdrag under i uppborðsförordningen föreskriven tid av fyra månader. Att medeltalssiffran för samtaxerade makar vore högre än för övriga löntagare, ehuru sådana skattskyldiga i anvisningarna till skattetabeller, i radio och genom pressen uppmanats att begära förhöjt löneavdrag, syntes tyda på att även denna kategori löntagare medvetet räknat med att senare få erlægga en motsvarande högre skatt.

Länsstyrelsen har sammanfattningsvis uttalat, att det icke syntes oundgängligen erforderligt att utsträcka tiden för erläggandet av den kvarstående skatten för år 1949; därest så icke skedde, torde möjligen anståndsreglerna i 56 § uppborðsförordningen i stället böra något utvidgas. Länsstyrelsen hade emellertid å andra sidan icke något att erinra mot en utsträckning av betalningstiden, därest en sådan åtgärd befundes påkallad av andra skäl än dem länsstyrelsen berört.

Länsstyrelsen i Värmlands län har uttalat sig mot meddelandet av anståndsbestämmelser och har därvid erinrat om att skattskyldiga med preliminär B-skatt haft möjlighet att inkomma med preliminär självdeklaration eller under löpande inkomstår göra framställning om jämkning. Denna kategori inkomsttagare befunne sig därjämte i största allmänhet i sådan ekonomisk situation, att möjlighet föreläge att gälda en eventuell kvarstående skatt å författningsenligt föreskrivna terminer. Mot ett allmänt anstånd talade även den omständigheten, att det förekommit skattskyldiga med B-skatt, som begagnat sig av jämkningsinstitutet för erhållande av lägre preliminär skatt, men vilka därefter påförts kvarstående skatt till betydande belopp. — Vad åter anginge den stora kategorien löntagare, hade den kvarstående skatten 1949 avsevärt nedgått jämfört med föregående år, dock att samtaxerade löntagare syntes erhålla en genomsnittligt högre kvarstående skatt än övriga löntagare. Då sistnämnda kategori löntagare icke vore så stor, kunde emellertid ett hänsynstagande till denna icke motivera ett allmänt anstånd.

Länsstyrelsen har även gjort gällande, att uppbördssystemets verkningar under år 1948 varit så pass kända, att de skattskyldiga i största allmänhet borde haft klart för sig att möjlighet föreläge att begära höjt löneavdrag i sådana fall, där detta vore påkallat med hänsyn till biinkomster. Dessutom hade genom kungörelsen den 4 februari 1949 om särskild tid för inbetalning av ytterligare preliminär skatt de skattskyldiga beretts möjlighet att själva genom egna inbetalningar motverka en alltför hög kvarstående skatt.

Kronokamreraren i Norrköping har icke funnit tillräckligt starka skäl föreligga för utsträckning av den tid, under vilken den kvarstående skatten författningsenligt skulle erläggas. Bestämmelserna i 56 § uppbördsförordningen syntes lämna möjlighet till så vidsträckt tolkning, att anstånd kunde medgivnas, då skattskyldig ansåges ha berättigat fog därtill. Ett generellt anstånd medförde vid indrivning och redovisning av kvarstående skatt även som vid löneavdrag för preliminär skatt betydande olägenheter, varjämte arbetsgivarnas redan förut stora arbetsbörda och ansvar ökades i icke önskvärd grad. Därest särskilda anståndsbestämmelser likväl skulle anses nödvändiga, torde sådan ändring i gällande bestämmelser böra vidtagas, att vid löneavdrag för såväl kvarstående som preliminär skatt företräde gäves åt den preliminära skatten.

Även *kronokamreraren i Linköping* har uttalat sig mot en framflyttning av betalningstiden för den kvarstående skatten men i stället ifrågasatt en sådan uppmjukning av bestämmelserna i 56 § uppbördsförordningen, att lokal skattemyndighet medgäves rätt att efter prövning meddela anstånd, där est den kvarstående skatten vore exceptionellt stor eller andra omständigheter föreläge, som kunde motivera ett uppskov.

Kronokamreraren i Lund har tillstyrkt ett förlängt anstånd. Uppbörds-terminerna borde förläggas till juli 1950 och januari 1951 med löneavdrag under hela år 1950.

Kronokamreraren i Örebro har funnit det föreligga grundad anledning till påståendet, att skattskyldiga med B-skatt i stor utsträckning betraktade

möjligheten att erhålla jämkning i den preliminära skatten som ett av staten erbjudet kreditgivningssystem. Det vore därför motbudande att genom ett generellt beslut utsträcka betalningstiden för dem, som genom eget förvållande åsamkat sig kvarstående skatteskuld. För övriga kategorier skattskyldiga vore emellertid en förlängning av betalningsperioden i åtskilliga fall erforderlig. Lokal skattemyndighet hade visserligen möjlighet att efter ansökan från fall till fall medgiva särskilt anstånd, men om ett generellt anstånd icke skulle medgivas, måste man befara, att de lokala skattemyndigheterna bleve överlupna med anståndsansökningar. Då detta skulle innebära en icke önskvärd arbetsbelastning till men för övriga arbetsuppgifter, hade kronokamreraren likväl ansett sig böra förorda, att bestämmelser om ett generellt anstånd utfärdades.

De sakkunniga ha därefter gjort följande uttalanden i promemorian.

Ehuru den kvarstående skatten även innevarande år kommer att i åtskilliga fall uppgå till rätt höga belopp, torde likväl den tidigare lämnade redogörelsen giva vid handen, att förhållandena äro bättre än föregående år. Vidare synes framgå av såväl den lämnade statistiken som uttalanden från länsstyrelser och lokala skattemyndigheter, att de största kvarstående skatterna äro att finna hos jordbrukare och rörelseidkare och andra, som påförts preliminär B-skatt. Åtskilliga av dessa hava säkerligen underlåtit att vidtaga erforderliga åtgärder för erhållande av en riktig preliminär skatt och på så sätt blivit i tillfälle att utnyttja en räntefri skattekredit. Även bland skattskyldiga med preliminär A-skatt är en stor grupp att återfinna, som medvetet tagit nackdelarna med en kvarstående skatt för att därigenom komma i åtnjutande av denna skattekredit, nämligen flertalet skattskyldiga med inkomst av bisysslor. Den procentuellt sett höga kvarstående skatten för denna grupp bekräftar uttalanden från de lokala skattemyndigheternas sida, att ifrågakvarande skattskyldiga mera sällan begärt förhöjt skatteavdrag för att täcka skatten på bisysslorna och därigenom undkomma kvarstående skatt.

Å andra sidan torde — om än icke i samma utsträckning som tidigare — anledningen till de höga kvarstående skatterna fortfarande bero på okunskhet om det nya uppördssystemets tillämpning. Särskilt må framhållas, att många skattskyldiga med folkpension återfinnas bland dem, som blivit påförda kvarstående skatt. Dessa skattskyldiga hava icke beaktat de nya förhöjda folkpensionernas inverkan på skatten och därför icke tänkt på att begära förhöjt skatteavdrag å sin huvudsakliga tjänsteinkomst, vanligen då tjänste- eller familjepension. Vidare kan alltjämt i många fall den kvarstående skatten hänföras till brister i uppördssystemet, som ännu icke kunnat avhjälpas.

I samtliga nu nämnda fall böra de skattskyldiga äga möjlighet att få anstånd med skattebetalningen. Om emellertid härför skulle krävas särskilda ansökningar av de skattskyldiga, bleve de lokala skattemyndigheterna ålagda ett betydande merarbete.

Med hänsyn härtill torde anledning föreligga att medgiva liknande anstånd med betalning av den kvarstående skatten på grund av 1949 års taxering som gällde beträffande den kvarstående skatten på grund av 1948 års taxering.

De sakkunniga äro visserligen fullt medvetna om att en anordning med skatteavdragen fördelade på åtta månader i stället för på fyra månader

medför ett ökat arbete för arbetsgivarna. Skulle emellertid icke anstånd medgivas, förefinnes risk att arbetstagarnas kvarstående skatter bliva restförda i avsevärd omfattning och därefter föremål för införsel-förfarande vilket även det skulle förorsaka arbetsgivarna avsevärt arbete. Man torde däremot kunna utgå ifrån, att anledning sedan icke bör föreligga att utsträcka anståndsbestämmelserna ytterligare ett år.

De skäl, som föranledde till att de särskilda anståndsreglerna föregående år upptogs i en särskild förordning, torde alltså vara gällande.

Under återopande av det anförda ha de sakkunniga hemställt att åtgärder måtte vidtagas för att liknande anståndsbestämmelser som dem, vilka gällt i avseende å inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1948 års taxering, måtte bli tillämpliga jämväl vid inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering.

Departementschefen. Den av de sakkunniga förebragta utredningen synes utvisa, att källskatteuppbörden under år 1948 givit ett något bättre resultat än under år 1947. Den kvarstående skatten innevarande år kommer dock likväl att i ett mycket stort antal fall uppgå till icke oväsentliga belopp. Orsakerna härtill torde i huvudsak vara desamma som de, vilka föranledde den bristande överensstämmelsen mellan 1947 års preliminärskatt och den slutliga skatten enligt 1948 års taxering. Det mindre tillfredsställande utfallet av 1947 års preliminärskatteuppbörd berodde dels på författningsbestämmelsernas utformning och tillämpning, dels ock på bristande medverkan från de skattskyldigas sida, i det att dessa i stor utsträckning underlåtit att avgiva preliminär självdeklaration eller att begära jämkning av preliminär skatt respektive förhöjning av löneavdraget.

I förstnämnda hänseende förhåller det sig visserligen så att en del av de brister, som inverkade å 1947 års uppbördsutfall, voro av engångsnatur och alltså icke påverkade preliminärskatten år 1948. Men vissa andra brister i uppbördssystemet ha kvarstått jämväl efter år 1947. Jag får i detta sammanhang erinra om den översyn av uppbördssystemet, med vilken 1949 års uppbördssakkunniga äro sysselsatta. Det är att förvänta, att de nu åsyftade bristerna skola kunna i betydande mån avhjälpas sedan denna översyn slutförts.

I de sakkunnigas uppdrag ingår även att undersöka i vad mån de skattskyldigas egen medverkan vid uppbördsförfarandet kan minskas. Den av de sakkunniga nu förebragta utredningen torde utvisa, att det mindre tillfredsställande uppbördsresultatet under år 1948 i hög grad föranletts av att de skattskyldiga underlåtit att lämna den medverkan, som uppbördsförfattningarna i sin nuvarande utformning förutsätta. Detta gäller såväl löntagare med bisysslor och samtaxerade äkta makar som jordbrukare, rörelseidkare och andra, som ha att erlagga preliminär B-skatt.

Som de sakkunniga framhållit, torde man ha anledning räkna med att åtskilliga av dessa skattskyldiga medvetet underlåtit att vidtaga åtgärder i syfte att erlagga en mot de verkliga inkomsterna svarande preliminärskatt för att på så sätt komma i åtnjutande av en räntefri skattecredit. I dessa

fall ha de skattskyldiga sålunda redan vid inkomstens förvärvande haft klart för sig att den erlagda preliminärskatten vore otillräcklig. Man kan därför antaga, att i många av dessa fall den skattskyldige av inkomsten reserverat tillräckliga medel för gäldande av den kvarstående skatten. För dessa skattskyldigas vidkommande skulle tillräckliga skäl alltså icke föreligga för ett utsträckande av tiden för erläggandet av skatten.

Å andra sidan torde — såsom de sakkunniga jämväl framhållit — många skattskyldiga vid erläggandet av 1948 års preliminärskatt alltjämt ha varit i viss mån okunniga om uppbördssystemets verkningssätt. Full och allmän kännedom därom torde ha vunnits först i samband med utsändandet av debetsedlarna å slutlig skatt enligt 1948 års taxering. Detta skedde emellertid icke förrän i december 1948 eller alltså vid en tidpunkt då det i allmänhet var för sent att rätta till den under sistnämnda år för lågt erlagda preliminärskatten.

Vid ett vägande av skälen för och emot en utsträckning av tiden för erläggande av den kvarstående skatten enligt årets taxering bör man enligt min mening fästa avgörande vikt — förutom vid det rent faktiska förhållandet att nämnda skatt sammanlagt uppgår till ett mycket betydande belopp — vid vad nyss anförts angående den tidpunkt då skattebetalarna i allmänhet fingo full kännedom om uppbördssystemets verkningar. Dessa skäl tala uppenbarligen för att särskilt anstånd bör medgivas jämväl med avseende å den kvarstående skatten enligt 1949 års taxering. I enlighet härmed förordar jag, att bestämmelser om anstånd meddelas. Emellertid vill jag tillägga, att jag därvid utgår från att — såvitt icke läget blir ett annat än vad som nu kan förutses — något liknande anståndsförfarande icke vidare skall ifrågakomma. Med hänsyn särskilt till arbetsgivarnas arbete och kostnader är det nämligen önskvärt, att betalningen av den kvarstående skatten icke utsträcker över en längre tidsperiod än som är nödvändigt.

Därest bestämmelser om särskilt anstånd skola meddelas med avseende å 1949 års kvarstående skatt, böra dessa bestämmelser liksom föregående år utformas såsom en *allmän* förlängning av betalningstiden. Såsom anfördes vid tillkomsten av 1948 års lagstiftning i ämnet skulle nämligen ett system med individuella anståndsbeslut föranleda ett mycket betungande merarbete för de lokala skattemyndigheterna. Därtill kommer att det jämväl ur arbetsgivarnas synpunkt torde vara i hög grad önskvärt med enhetliga avdragsregler.

Anståndsreglerna torde sålunda, på sätt de sakkunniga föreslagit, böra utformas på motsvarande sätt som skett i förordningen den 17 december 1948 (nr 761) om särskilt anstånd med inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1948 års taxering.

Allenast i ett hänseende vill jag förorda ett tillägg i förhållande till de bestämmelser, som finnas upptagna i förordningen den 17 december 1948. Rörande tillämpningen av sistnämnda bestämmelser meddelade centrala uppbördsnämnden vissa kompletterande anvisningar av innebörd att löneavdraget för kvarstående skatt för vissa arbetstagare inom husbyggnads-

och anläggningsindustrierna skulle verkställas i en något annan ordning än den i förordningen föreskrivna. Dessa anvisningar befunnos oundgängligen erforderliga med hänsyn till de för dessa arbetstagargrupper då råddade speciella inkomst- och skatteförhållandena. Om dessa förhållanden saknades kännedom, när bestämmelserna antogos, varför de icke beaktades i förordningen. Såvitt nu kan bedömas torde dylika anvisningar icke bliva erforderliga för de nämnda arbetstagargrupperna under nästa år. Då det emellertid icke kan anses uteslutet att anvisningar av liknande art kunna bliva erforderliga för någon arbetstagargrupp jämväl vid en tillämpning av de nu förordade bestämmelserna synes det mest ändamålsenligt, att Kungl. Maj:t bemyndigas att meddela från de allmänna bestämmelserna avvikande speciella föreskrifter i fall, där det med hänsyn till för viss grupp av skattskyldiga föreliggande särskilda omständigheter finnes oundgängligen erforderligt.

I enlighet med det nu anförda har inom finansdepartementet utarbetats förslag till *förordning om särskilt anstånd med inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering.*

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att nämnda förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Sven Ljungberg.
